

Position Paper:

Instellen Invoering uitstootvrije zone pleziervaartuigen vanaf januari 2025

In het kader van Amsterdam Uitstootvrij is er vanaf 22 april tot en met 10 juni inspraak mogelijk op het beleidsvoornemen 'instelling uitstootvrije zone voor pleziervaartuigen in centrumgebied van Amsterdam in 2025'. Dit beleidsvoornemen hoeft niet aan de Raad voorgelegd te worden. Gezien het grote aantal belanghebbenden dat geraakt wordt, vinden HISWA-RECRON, het Watersportverbond en de Nautische Dienstverleners Amsterdam het van groot belang dat het beleidsvoornemen wél door de Raad (en daarmee ook in de commissie) behandeld wordt.

Eerder zijn er voor de recreatievaart in de Nota Varen 2 maatregelen benoemd, waaronder een verbod op het varen met fossiele brandstoffen in het centrumgebied. Vanaf 2025 mag hier uitsluitend emissie loos worden gevaren.

HISWA-RECRON, het Watersportverbond en de Nautische Dienstverleners Amsterdam zijn van mening dat 2025 geen haalbare kaart is. De organisaties hebben dan ook bij de gemeente ten aanzien van het varen in het centrumgebied met een brandstofmotor, gepleit voor uitzonderingen en ontheffingen voor álle Amsterdamse jachthavens en ligplaatshouders. Met het nieuwe beleidsvoornemen wordt daarin beperkt tegemoetgekomen: er komt een overgangsregeling tot 2030 (vijf jaar) voor watersporters die een ligplaats huren bij de gemeente (rood vignet) of een duur abonnement kopen om tussen 9.00 en 23.00 uur aan te mogen leggen (wit vignet).

Watersporters met een doorvaartvignet die met een brandstofmotor varen, krijgen slechts een overgangsregeling van maximaal drie jaar en zijn vanaf 1 januari 2027 niet meer welkom in het centrumgebied.

Standpunt watersportsector

De watersportorganisaties vinden dat er met de nieuwe regelingen ten onrechte de grote groep watersporters met een doorvaartvignet fors wordt benadeeld. Jachthavens krijgen te maken met oneerlijke concurrentie doordat de overheid -die zelf de regels maakt voor iedereen- haar eigen huurders bevoordeelt.

Ook lijkt er sprake van een verkapte manier om watersporters te laten betalen voor het varen in de grachten. Watersporters worden op hoge kosten gejaagd en de kas van de gemeente gespekt. Dit is strijdig met het beleid van de gemeente, waarmee zij de ombouw van boten naar elektrisch wil stimuleren.

De organisaties adviseren de gemeente dringend alle Amsterdamse watersporters gelijke rechten te geven. Dit betekent dat óók watersporters met een doorvaartvignet onder dezelfde overgangsregeling van vijf jaar kunnen vallen.

Grote ongelijkheid tussen huur ligplaats gemeente en huur ligplaats Amsterdamse jachthaven

- Watersporters met een boot in Amsterdam kunnen een ligplaats huren bij de gemeente óf bij een commerciële- of verenigingshaven.
- De eerste groep (ca. 9000) moet bij de gemeente een zogenaamd rood vignet kopen, waarmee ze een ligplaats kunnen innemen.
- De tweede groep (ca 4700) betaalt de ligplaats rechtstreeks bij de jachthaven, de jachthaven betaalt vervolgens huur of erfpacht en belastingen voor het gebruik van het water aan de gemeente Amsterdam. Om door Amsterdam te kunnen varen, dienen deze watersporters in het bezit te zijn van een 'doorvaarvignet'. Dit is een technische oplossing om de drukte op het Amsterdamse water te monitoren.
- Met de nieuwe regeling mogen recreatievaartuigen met het rode vignet vanaf 2025 met een brandstofmotor tot 2030 in het centrumgebied blijven varen. Recreatievaartuigen met een doorvaarvignet krijgen een zeer beperkte overgangsregeling, en kunnen -mits voor 1 oktober 2024 aangeschaft- maximaal tot eind 2026 in het centrumgebied varen.

Aanschaf duur abonnement jaagt ligplaatshouders op onnodige hoge kosten!

Om in Amsterdam aan te mogen leggen, dient altijd betaald te worden.

- Houders van het rode vignet doen dat via het vaste jaarbedrag, huurders van een ligplaats in een jachthaven kunnen een dagvignet kopen.
- Daarnaast is er voor hen de mogelijkheid om een abonnement op het aanleggen in het centrumgebied te kopen: het witte vignet.
- Voor het witte vignet blijkt zo goed als geen animo, het is nog nauwelijks verkocht. Dit voornamelijk vanwege de hoge kosten daarvan en omdat er weinig behoefte is om overdag aan te leggen aan de openbare kades. Met de nieuwe regeling mogen ligplaatshouders met een wit vignet óók vanaf 2025 in het centrumgebied met een brandstofmotor blijven varen.

Concurrentieverstoring voor de jachthavens

- Het abonnement (witte vignet) kost veel geld. Een rekenvoorbeeld voor een boot van zeven meter levert op dat een ligplaats in een jachthaven mét een wit vignet ongeveer 2.000 euro per jaar kost.
- Daarvan is het aandeel vignet bijna 600 euro. Voor een ligplaats bij de gemeente wordt voor deze boot nog geen 1000 euro betaald. Een abonnement is dan niet nodig.
- Een ligplaats huren bij de gemeente is veel goedkoper en omdat de gemeente haar eigen ligplaatshouders speciale toestemming gaat geven om uitstootvrij te mogen blijven varen in het centrumgebied tot 2030, werkt de gemeente hiermee concurrentieverstoring in de hand.

- Het creëren van oneerlijke concurrentie van een overheid met jachthavens/bedrijven is onwenselijk (en door de rijksoverheid niet toegestaan).

Concurrentieverstoring voor de jachthavens

Slechts 4% van de boten in Amsterdam is emissie loos.

Onderzoek door de gemeente en de watersportsector heeft opgeleverd dat nog geen 10% van de watersporters met een ligplaats in Amsterdam de boot gaat ombouwen naar elektrisch aangedreven. De reden hiervoor is meestal de hoge kosten die hiermee gemoeid zijn.

De sector vreest dat de regeling met het dure abonnement ervoor zorgt dat watersporters in plaats van te investeren in hun boot, de gemeentekas gaan spekken.

Hiermee wordt voorbijgegaan aan de doelstellingen van de gemeente: alle boten emissie loos per 2030.

Geen mogelijkheden voor verzwaren stroomaansluiting jachthavens

Een van de redenen om te kiezen voor een overgangsregeling tot 2030, is dat er onvoldoende mogelijkheden zijn om laadvoorzieningen aan te leggen. Vanwege de hoge kosten, maar vooral omdat er op veel plekken onvoldoende stroom aanwezig is en Leander heeft aangegeven niet te kunnen verzwaren. Door dit besluit geeft de gemeente Amsterdam zichzelf wat extra ademruimte, maar worden de jachthavens wel gedwongen om voor 2025 te zorgen voor een verzwaring van de elektra-aansluiting en aanleg van laadmogelijkheden. Dit omdat haar ligplaatshouders immers worden gedwongen over te stappen naar een elektrisch vaartuig als ze nog willen blijven genieten van het varen op de Amsterdamse grachten. Ook dit zien wij als ongewenste concurrentie.

Bestuurlijke afspraak: geen botentol!

‘Het water is van iedereen en dient vrij toegankelijk te zijn’, is het standpunt van de watersportsector. Toen er in 2014 sprake was van een voornemen tot het beprijzen van het Amsterdamse binnenwater met een verplicht doorvaarvignet, nam wethouder Sharon Dijksma dit standpunt over en bevestigde dat middels haar uitspraak dat er geen heffing zou komen op het doorvaren van Amsterdam. Het doorvaarvignet was een middel om de drukte te monitoren en de kosten zouden slechts bestaan uit de materiaalkosten voor de chip.

Organisaties zijn van mening dat er met het witte vignet door de gemeente alsnog wordt afgedwongen om te betalen voor het varen in het centrumgebied. Het witte vignet is immers de enige mogelijkheid om dezelfde rechten te krijgen als de huurders van de gemeente (houders van het rode vignet).
